

УВОД

Когато впоследствие мисля за този сборник, си задавам въпроса защо да пишем. Ние само това правим – пишем, непрестанно. Разбира се, всеки пише – от списъка с покупки до текстовите съобщения и по толкова много други незначителни поводи, а ако сме психоаналитици – множеството бележки, които си правим върху сесиите с пациентите, пишем дори докато четем или се разхождаме, всичко! Друго е да се пише за психоанализа – в началото, без съмнение, с оправданието на някакъв стремеж да предаваме, но вероятно не само за това.

От своя страна, ако съм публикувал много статии и сравнително малко книги, то е, защото всъщност за мен никога не е било от решаващо значение да пристъпя към издаване. Моето донякъде случайно преминаване в позицията на университетски преподавател ме принуди да го направя. Тъй като трябваше да нося отговорността за изследователска лаборатория в университета, за да се гарантира устойчивостта на тази лаборатория, трябваше да пиша статии, защото само публикуването на статии в определени издания се брои за оценка на университета, книгите – не. Така че през повечето време се опирах на искане. Както в много случаи, както в крайна сметка много от нас, аз отговарях на заявка например, когато направех изказване някъде и ме караха да премина към публикуването на устния коментар. Често обаче

това, което бях успял да награскам, за да се включа в дискусията, не изглеждаше подходящо за публикуване. Така че трябваше да започна да пиша, което е нещо различно от воденето на бележки с цел изказване: колебаеш се над някоя дума, връщаш се към стила на някоя фраза; усещаш, че писането започва от нещо невъзможно за написване и се върти около онова, което не може да бъде написано, което не може да се пише; не е адресирано конкретно до никого. „Писмеността първоначално е езикът на отсъстващия,“ е написал Фройд (Фройд, 2019, с. 115).

И така, ние със сигурност пишем със заявеното намерение да предаваме, да, но да предаваме какво? Казваме за психоанализата, че тя не може да се предава по друг начин освен, основно, чрез личната анализа. Със сигурност тъкмо Лакан е отредил централно място на анализата на аналитика, продължавайки по този начин бележката на Фройд, в която се казва, че единствено опитът от една психоанализа би могъл да даде онова, което никое теоретично обучение не може, а именно – убеждението в съществуването на несъзнаваното. Следователно има нещо непредаваемо в сърцевината на всеки опит за предаване на психоанализата, особено в теоретичните усилия за това. Още повече че когато пише, психоаналитикът прави заемки от езика на своето време, за да се опита да извлече от него аналитичното нещо, но това извличане никога не е пълно, никога не е изчистено от онова, което трябва да наречем предразсъдъци, съставляващи гадена култура. Освен това с разпространяването си в културата психоанализата създава своите собствени съпротиви. Нито едно поколение аналитици не е пощадено от това и всеки, доколкото може, е „принуден да преоткрива психоанализата“.

Дали тогава писането за психоанализа не е опит да се предаде елементът на преоткриване на психоанализата,

към който всеки е воден от несгодите на своята практика? Но ние, струва ми се, пишем също и за да оставим свидетелство за безкрайното движение на нашата анализа отвъд крайността на собственото ни лечение.

Моите колеги и приятели от България, от Българското психоаналитично пространство, поеха инициативата да изберат определен брой от статиите ми и да ги представят във вид на сборник. Тук бих искал да им благодаря за тази фина и много важна работа. Този избор е сам по себе си прочит или интерпретация. Решението сборникът да започне с проблема за времето е много на място, понеже въпросът за времето, който ме занимава отдавна, откакто учех литература, свидетелства за разгръщането на цялостния облик на моето формиране, за входа, през който влязох в психоанализата. Действително психоанализата е носител на едно новаторско разбиране за времето, дори само с идеята детството да бъде разграничено от инфантилното, в което трябва да сме били предположени като субекти в Другия, дори преди да възникнем като такива, за да направим после този Друг най-близкия и най-чуждия на себе си – нещо, което се разкрива като залог във всяка анализа. Всичко това има значими клинични последици, като клиниката е мястото, където да се опитаме да очертаем това Реално в сърцевината на нашата практика, което е невъзможно да бъде описано изцяло и което Уникът приписва на времето. Завършвайки този сборник, моите колеги не са пропуснали факта, че анализата е социална практика, тя е социална връзка и в този смисъл придвижването на едно лечение и неговите резултати, както и развитията му, са нещо политично, понеже то поставя под въпрос, предполагаемо запитва и пренарежда за всеки един модалностите на самото учредяване на социалната връзка.

В този смисъл да се пише за психоанализа е *work in progress*, понеже всеки път може да се заключи, че не е това. Също така, когато се случи да се върнем към онова, което сме написали, а съставителството на този сборник представлява такова завръщане, с радост разбираме, че това винаги има много интересен резултат – кара ни да напредваме, онова, което е било открито или избрано не е непременно онова, което сме имали намерение да напишем. Какъв по-добър начин да завършим от това да цитираме Бекет – понеже сметуиздаването на Лакан, което му позволява твърде рано да свърже написаното с *обекта а*, не е без отглас в *Крайт на играта*, – нека да завършим, припомняйки си „провалите“ на Бекет, като цитираме този известен, дори твърде известен откъс, който е така точен и в същото време препраща към писането: „Опитай отново. Провал̀̀ се отново. Провал̀̀ се по-добре. Или по-добре по-зле. Провал̀̀ се дори по-зле“ (Beckett, 1983, p. 8).

Ален Ванье